

Toldi Péter

Gázvezeték-balesetek és a megelőzésük érdekében tett intézkedések

Az utóbbi években megnőtt a gázszolgáltatókat is érintő tűzoltói beavatkozást igénylő káresemények száma. Az esetek döntő többsége emberi gondatlanságra vezethető vissza, s ezek az esetek jelentős veszélyt jelentenek a környezetükre. Milyen intézkedéseket terveztek a balesetek számának csökkentése érdekében?

Növekvő esetszám – 300 feljelentés

Az elmúlt évek negatív tendenciáit tapasztalva felmérés készült a gázvezeték balesetek fő jellemzőiről. Ennek megállapításai nem festenek rózsás képet a munkavégzőkről. Az adatok azt mutatják, hogy a földmunkát végző személyek nem kellő körültekintéssel járnak el (pl. gázvezeték közelében géppel dolgoznak, fűnyíróval elvágják a kiálló földgáz csontot, stb.), nem tartják be az előírásokat (pl. nem szerzik be a területre vonatkozó közműterképet). A sérült, szakított vezetékből kiáramló gáz rendkívül gyúlékony, robbanásveszélyes, ezért ilyen esetben szinte mindig szükség van a környéken élők kitelepítésére. A káresemények során átlagosan 15-20 fő kimenekítésére (9. ábra), 10-15 fő tűzoltó és 3 gépjármű riasztására van szükség. Egy-egy káresemény felszámolása akár 100 ezer forintos költséget jelenthet a riasztott egység számára.

9. ábra Utcán várakoznak a kimenekített lakosok

Gázvezeték balesetek számának alakulása (A káresemények döntő többsége emberi mulasztásra vezethető vissza.)

Nem maradhat el a felelősség megállapítása

A gázvezeték-balesetek a lakosságot és a beavatkozó állomány biztonságát súlyosan veszélyeztetik. A káresemények felszámolása után a felelősség megállapítása többségében elmaradt! Ezért 2011. márciusától a katasztrófavédelmi szervek földgázvezetékek sérülésével kapcsolatban gondatlanság, vagy bűncselekmény gyanúja esetén feljelentést tesznek a

felelősség megállapítása érdekében. Az elmúlt másfél évben csaknem 300 ilyen feljelentés született.

Jogszabályok módosításának kezdeményezése

Felismerve, hogy a káresetek döntő többsége gondatlanság miatt alakul ki, a BM OKF kezdeményezte a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény végrehajtási rendeletének (203/1998. (XII. 19.) Korm. rendelet), illetve a gázelosztó vezetékek biztonsági követelményeiről és a Gázelosztó Vezetékek Biztonsági Szabályzata közzétételéről szóló 80/2005. (X. 11.) GKM rendelet ezirányú módosítását.

Módosító javaslatainkban számos megelőző intézkedés bevezetését, valamint a szankcionálás szigorítását dolgoztuk ki:

- A bírságösszeg jelentős növelése visszatartó erőt jelent a gáz és gáztermék vezetéken történő szállítására, elosztására, tárolására vagy az ehhez szükséges létesítmények biztonsági övezetére vonatkozó jogszabályban vagy hatósági határozatban előírtak megszegése esetén.
- Ha a nyomvonal jellegű létesítmények biztonsági övezetén belüli földmunka során egy felelős műszaki vezető jelen van, akkor jelentős mértékben csökkenthető a gázvezeték-sérüléssel kapcsolatos káresetek száma. A gázszolgáltató kapjon értesítést a földmunka pontos időpontjáról és a munkálatokat csak a gázhálózati társaság vagy megbízottja szakmai felügyelete mellett végezhetik.
- Javasoltuk a gázvezetékek jelzőszalaggal történő jelölését, amely nagymértékben elősegíti a gázvezetékek észlelését, így megelőzhetőek lesznek a sérülések.
- Megfogalmaztuk, hogy a szabadon álló gázvezeték végpont (gázcsonk) jelölését és mechanikai védelmét az üzemeltetőnek kell biztosítani, az ingatlan tulajdonosának pedig gondoskodni kell a védelem fenntartásáról. (10. ábra)

10. ábra Gázcsomók egy gazos területen

- Sajnos több káresetnél előfordult, hogy a szolgáltató szakemberei nem ismerték az elzáró szerelvények pontos helyét, illetve a káresetől több 100 méterre lévő elzáró szerelvényrel tudták csak kiszakaszolni a sérült szakaszt, ezáltal a beavatkozás hosszabb időt vett igénybe. Ha jogszabályban rögzítve lesz a maximális elhelyezési távolság (javaslatunk szerint 100 méter), akkor az elzáró szerelvények gyors elérése biztosítva lesz a jövőben.
- Egy ilyen építési munkán sok esetben az alvállalkozó alvállalkozója végez tényleges munkát, ami a munkáért való felelősséget nehezen megfoghatóvá teszi. Az alvállalkozói láncban felmerült problémák kezelésére javasoltuk a „fővállalkozói felelősséget” megalapozó törvényi tényállás megalkotását.

Javaslatainkat megküldtük a Nemzeti Fejlesztési Minisztériumnak. Azok megvalósítása, betartása és betartatása jelentősen csökkentheti a gázvezeték-sérülésből adódó veszélyhelyzetek kialakulását. A jogszabály módosítási javaslataink elfogadásával pedig elérhetjük azt a célunkat, hogy egyre kevesebb káresetnél kelljen a megszerzett tudást bizonyítani.

Toldi Péter tű. őrnagy
BM OKF Tűzoltósági Főosztály